

Postimees: Priidu Pärna: kõik koos elavad paarid 1. jaanuaril notari juurde!

26. Nov 2015

Kooseluseaduse rakendusküsimuste arutelu parlamendis on järjekordne näide seadusloome vohamisest, kirjutab justiitsministri õigusloome nõukoja liige notar Priidu Pärna.

Tahaks neilt pastakad ära korjata, oli esimene mõte, kui lugesin 38 riigikogu liikme algatatud kooseluseaduse rakendamise eelnõu. 50 lehekülge tihedat teksti ja 85 seaduse muudatused. ELi ühise põllumajanduspoliitika seadusest kuni veel jõustumata kooseluseaduse enda muudatusteni.

Ja seletuskiri on ka tasemel, mitte nagu kooseluseaduse puhul, kus kiirustamise tõttu on seletuskirja lõpus vaid peatükkide pealkirjad, mitte sisu.

On selge, et mõni nädal enne palju vaieldud õigusakti jõustumist on käimas kooseluseaduse teine menetlus parlamendis. Ei ole tegu pelgalt rakenduslike küsimustega, vaid sisulise debati jätkumisega teemal «kuivõrd peab kooselu olema võrdsustatud abieluga».

Kas kooselupartneril on samad pärimisõigused kui abikaasal või kas kooselupaar saab samuti esitada ühise tuludeklaratsiooni, ei ole ju rakenduslik tühi-tähi. Sellisteks aruteludeks tuleb aega võtta. Samuti tuleb arvestada, et ka niivõrd mahukas rakendamiseseadus vajab aega sellega tutvumiseks, seadusel peavad olema omakorda rakendusmäärused ning infosüsteemid vajavad väljaehitamist andmevahetuse korraldamiseks.

Paljude jõulurahu on tõenäoliselt ohus. Rakendusakti massiivset «kõigi seaduste muutmise seadust» oleks saanud suures osas asendada ka palju valutuma õigusloomelise lahendusega. Võrdsustada olemasolevate seaduste tähenduses kooselupartneri õigused abikaasa õigustega ja seadust oleks olnud vaja muuta vaid seal, kus seda võrdsustamist poleks soovitud.

Olgu lisatud, et ma ei ole samasooliste paaride kooselu tunnustamise vastane. Kuid miski ei õigusta õigusloomes ebasiirast suitsukatet, kus samasooliste paaride tunnustamise soovi peidetakse väidetavalt kümnete tuhandete vabaabielus elavate eri soost paaride kooselu registreerimise tungi taha. Milleks on vaja eri soost paaridele abielu ja «nagu abielu»?

[Kooseluseaduse](#) [1] I ja II osa menetlemine näitab, et midagi on mäda selles õigusloomekarussellis.

Tuleb nõustuda tööandjate juhi Toomas Tamsari skisofreeniadiagnoosiga, kus üks seltskond inimesi istub ümarlaudades ja otsib lahendusi, kuidas õigusloomet vähendada, teised aga toodavad kahekordse agarusega uusi seadusi.

Justiitsminister Urmas Reinsalu tõi oma hiljutises parlamendi ees peetud õiguspoliitika ettekandes välja, et riigikogu on oma kolme viimase istungjärguga muutnud vähemalt korra 320 seadust olemasolevast 386st. Läänerindel muutusteta. Ühiskonna jõukuse ja konkurentsivõime kasvu ning vabadustunnet on halduskoormuse kõrval hakanud pahena mõjutama tema kaksikvenna õiguskoormuse tõus. Seadusloome on liiga lihtne ja liiga ahvatlev lahendus.

Õigusloomet saaks rahustada administratiivsete meetmetega, asetades selle rongi teele nn lamavaid politseinikke. Euroopa Liidu seadusloomest teame, et enne kui asi jõuab õigusaktiks, ringleb üksjagu

nn valgeid ja rohelisi pabereid ja mõjude analüüse. Üks kontrolliabinõu peaks olema seaduseelnõu väljatöötamise kavatsuse põhjendamine ja kooskõlastamine justiitsministriumiga.

Nagu selgub ministri ettekandest, eelnes möödunud aastal eelnõu väljatöötamisele asumisele vajalik õigusloome koordinaatori heakskiit vaid 19 protsendi eelnõude puhul! Terve mõistusega inimesele jääb arusaamatuks, kuidas on selline asi võimalik. Tõkendiks oleks ka justiitsministrile vetoõiguse andmine eelnõude menetlemisel valitsuses.

Kirjutasin õiguslooja rahutust kasvuperioodist (puberteedist) viis aastat tagasi Päevalehes. Väheviljakad katsed õigusloomet ohjeldada viivad järeldusele, et midagi ei muutu siin Rooma riigis, kui meie poliitiline eliit ja põhiseaduslikud instituudid eesotsas riigikogu ja valitsusega ei mõtesta ringi riigi juhtimise tööriistu, ei tauni vohavat õigusannet ega jäta justiitsministrit üksi võitluses seadusloome lohega.

Igal juhtimistasandil ametnik Margest kuni rahvasaadik Heikini võiks mõelda, kuidas seaduse tegemise asemel saaks olukorda lahendada seadust tegemata. Rahva esindamine ei pea tähendama automaatselt seaduste raamatusse raiumist. Rohkem debatte, rahva ärakuulamist, arengukavu ja keskendumist eelarve kui kõige tähtsama seaduse menetlemisele. Ja et ühiskonnas muutuks mentaliteet: kus näen probleemi laita, seal seadusmuudatusega kaasa aita.

Üks seaduste kiire muutmise põhjus on asjaolu, et nendes (üle)reguleeritakse liiga detailselt rakenduslikke aspekte. See aga on juba eelnõu väljatöötaja kogenematuse ja harituse küsimus, kui ei osata eristada seadus- ja määrusandluse ainest. Siin oleks piisav haiguste ravi paar kõva kursust Tartu Ülikooli õigusteaduskonna professoritelt. Õigusaktide kõrval saab jõuda tulemuseni ka otseselt mittedisiduvate standardite või juhendite kaudu (loe näiteks andmekaitse inspektsiooni omi).

Jätke õiguse kohaldamise võimalus kohtutele ja ärge tehke nende elu raskeks järjest uute redaktsioonidega. Lisaks oleme jätnud kõrvale kokkuleppe kui ühiskonna juhtimise abinõu ning vaatame mugavalt parlamendi poole. Mis kell sulgeda poed pühapäeva õhtul, mis peaks olema miinimumpalk, kui suures taaras ja kui kanget õlut müüa peaks olema turuosaliste kokku leppida. Seadusandja sekkugu siis, kui kokkulepet ei sünni.

Seaduse muutmise alternatiiv on alati seadust tõlgendada. See on julgete pärusmaa. Kohtunik või notar on iga päev sunnitud seaduse mõtet ja iva taga ajama. Seda võiks käte laiutamise asemel *à la* «seadus ei näe ette või siin on lünk» üritada iga ametimees.

Võtame veel kord kooseluseaduse rakendamise. Selle eestkõnelejad väidavad, et rakendusakti puudumine ei võimalda seadust jõustada ja toob kaasa miljonite eurode suuruse kahjunõude riigi vastu. Vale puha, lugege seadust. Kooseluseadus jõustub 1.01 nagunii ja kooselulepingu saab notari juures iga soovija sõlmida.

Kui seda ei saa kanda 2. jaanuaril rahvastikuregistrisse, ei mõjuta see kuidagi kooselulepingu sõlmimise võimalikkust ega selle lepingu kehtivust isikute vahel või riigi suhtes. Isegi notari tasu on võimalik kehtiva notari tasu seaduse põhjal halle ajurakke kasutades arvestada.

Minu kalendris on uue aasta esimesel tööpäeval veel vabu aegu! Kõik 170 000 koos elavat paari soost sõltumata on oodatud! Tõlgendamise abil on võimalik olukordi lahendada ja seaduse muutmine ei peaks olema ajalukku minev kangelastegu, mille poole iga uus võimule tulija või probleemilahendaja peaks püüdlema.

Postimees 26.11.2015

<http://arvamus.postimees.ee/3412383/priidu-parna-koik-koos-elavad-paarid-1-jaanuaril-notari-juurde#comments> [2]

Allikas URL:

<https://www.aki.ee/et/uudised/meediakajastus/postimees-priidu-parna-koik-koos-elavad-paarid-1-jaanuaril-notari-juurde>

Lingid:

[1] <http://arvamus.postimees.ee/teema/kooseluseadus>

[2] <http://arvamus.postimees.ee/3412383/priidu-parna-koik-koos-elavad-paarid-1-jaanuaril-notari-juurde#comments>